

което предупреждават стопаните, че са наблизно. Пред всяка пътна врата спират и пеят песента:

*Стани, нине, господине,
че ти идат добри гости,
добри гости коладници.*

Във всяка къща с нетърпение очакват идването на коледарите и с радост ги канят в дома. Не се помни случай, при който домакинът да не отвори портите и да не пусне коледарите в къщата си. Вярва се, че коледарите обикалят къщите за здраве и берекет, за щастие и обща радост, затова са дългоочаквани гости.

Навсякъде коледарите пеят песни по желание на домакините – на момче, на момиче, на малко дете, на млада булка, за здраве и берекет. След песните момата в къщата или ако няма такава стопанката, подава на графа специално приготвен за случая кравай със запалена в средата свещ и пара. Графът поема кравая с две ръце и нарича:

*Господ здрави да ви дава!
Да ви дава пари и злато.
Да бъдете винаги щедри
и живи и здрави!*

След като свършат песните и благословията, графът, водачът на групата, казва: *Наздраве!* и черпи стопанина с *колашко вино*. От своя страна стопанинът също почерпва всички коледари с вино, а ако виното на коледарите е на свършване, го долива. Във всяка къща домакините ги даряват с месо, наденици, сланинка – *кой каквото обича*. Със събраните неща по-късно, в свободно избран от тях ден, коледарите си правят мухабет, почерпка.

Коледа се празнува три дни, като първият е известен още като Христовден, а на третия се отбелязва деня на Св. Стефан, Стефановден. И през трите дни трапезите не се раздигат. Посрещат се и изпращат гости. По традиция за трапезата на Коледа се коли пуяк, кокошка, патка или прасе, от които се приготвят разнообразни ястия. Според народното вярване *софрата на Колада трябва да е отрупана, за да има берекет*.

Дните от седмицата след Коледа са известни като лоши, нечисти, мръснишки дни. През това време не се работи никаква работа – не се пере, не се шие, по тъмно не се ходи. Съществува вярване се, че ако човек не спазва тези забрани, ще бъде нападнат от караконджули, таласъми. Смята се, че *караконджулите, таласъмните* са лоши сили, които не се виждат, но правят много лошо на хората – *зъмат ги, разнасят ги, тъпчат ги*. Някои онемяват, други са сфащат, пази Боже.